

CHARACTERISTICS OF THE GRADUATE'S PERSONAL COMPETENCE AND HIS APPROACH TO HIS FUTURE EMPLOYMENT, FUNDAMENTAL, RESEARCH, STUDENT'S PERSONAL POWER

V. A. Khamdamova
Senior Teacher of QDPI

ANNOTATION

In this article, the characteristics of the graduate's personal potential and his attitude to future employment. Fundamental research. Information about the student's personal potential.

Keywords: Graduate, personal potential, university, Sociology, students, subjective, professionals, personal potential, reading, teaching.

Anotatsiya

Ushbu maqolada Bitiruvchining shaxsiy salohiyatining xususiyatlari va uning kelajakdagi ishga joylashishiga munosabati. Fundamental tadqiqotlar. Talabanning shaxsiy salohiyati haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: Bitiruvchi, shaxsiy salohiyat, universitet, Sotsiologiya, o'quvchilar, sub'ektiv, mutaxassislar, shaxsiy potentsial, o'qish, o'qitish.

Аннотация:

В данной статье дана характеристика личностного потенциала выпускника и его отношение к будущему трудоустройству. Фундаментальные исследования Информация о личностном потенциале студента.

Ключевые слова: выпускник, личностный потенциал, вуз, социология, студенты, субъект, профессионалы, личностный потенциал, чтение, преподавание.

INTRODUCTION

Sotsiologlarning fikricha, universitet bitiruvchilarining 40% dan ko'pi o'z mutaxassisligi bo'yicha ishga joylashmagan. Qolganlari yo ishsizlar qatoriga qo'shilishadi, yoki dastlab rejalashtirilganidan boshqa ish bilan shug'ullanishadi (G-Zborovskiy). Yosh mutaxassislar murakkab dunyo va dinamik ijtimoiy-madaniy o'zgarishlarning og'irligiga kirishi, nafaqat mehnat bozoridagi raqobatga qarshi turishi, balki o'z kasbini o'zgartirishga tayyor bo'lishi kerakligini hisobga olib, biz kasbiy tayyorgarlikni ayniqsa muhim deb bilamiz. Shaxsiy potentsialni ro'yobga chiqarish orqali talabalarning kasbiy mahoratining asoslarini shakllantirish, buning uchun o'quvchilarning e'tiborini ularning shaxsiy potentsialining o'rni, o'qish va ularni amalga oshirishdagi o'rni to'g'risida xabardorligini oshirish zarur. Kasbiy faoliyat muvaffaqiyatli professionalning shaxsiy fazilatlariga aylanishi mumkin. Bu pedagogik vazifaning nazariy asoslanishi V.G Ananyevning shaxsning rivojlanishi, undagi salohiyat haqidagi kontseptsiyasi; nazariyasi L S. A.N. asarlarida psixologik va pedagogik xulosani topgan Vigotskiy. Leontiev, D.B. Elkonina, V.V. Davydova; E. F. Seer, EL asarlari. Klimov.

Bunday holda, kasbiy rivojlanish jarayoni o'quvchining sub'ekt sifatida shakllanishi sifatida tushuniladi ta'lim faoliyati, mustaqil, professional va shaxsan muhim harakatlarni tashkil qilish qobiliyati. Zamonaviy ta'lim kontseptsiyalarida "shaxs bo'lish" ijtimoiy buyurtmasini bajaradigan o'quvchilarning shaxsiy fazilatlarini rivojlantirishga katta e'tibor beriladi. Psixologik va pedagogik tadqiqotlar uchun old shartlar yaratilgan kasb -hunar ta'limi, uning maqsadi - shaxsni rivojlantirish, kasbiy tayyorgarlik jarayonida uning imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish. Kasbiy tayyorgarlik talablari olimlarning kasbiy mahorat muammosiga va talabalarning shaxsiy salohiyatini o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirdi. Shaxsiy, kasbiy va ijodkorlik talabalar (EE Adakin, OA Bloxa, VLZ Ignatova, M, I. Ridnyak, EM Razinkina, V, Islivkin, IE, Yarmakeev); o'quvchilarning jismoniy salohiyatini o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan ehtiyojini shakllantirishda pedagogik jarayonni tashkil etish xususiyatlari (Lyu Averina, M.M. Telemtaev, LA Popova), o'quvchilar kasbiyligini shakllantirishning iqtisodiy jarayonlari (L.D. Deulina, A.K. Kozybay); kasbiy mahorat komponenti sifatida kompetentsiya muammolari (A.J.L. Fatixova, V.I., Shapovalov).

Pedagogik tushunish va o'rganilayotgan muammoning mavzusini aniqlashtirish uchun fanlarning ilmiy tadqiqotlari sohasidagi olimlarning ishi muhim o'rin egalladi: kasbiy rivojlanishning akmeologik asoslari (AL Bodalev, AL, Derkach, N.V.Kuzmina, LL, Rudkevich, A.K. Markova, V.. N. Markov); ning o'quv salohiyatini rivojlantirishda o'qituvchining shaxsiy va kasbiy pozitsiyasining o'rni to'g'risida shayhsya (V. L. Bederxanova, I, F, Berejnaya, A. V. Beloshitskiy, EM, Borytko, AJC Osnitskiy); o'quvchining shaxsiy salohiyati rivojlanishi amalga oshiriladigan ta'lim muhitining ahamiyati to'g'risida (I., F. Ametov, L.D.Berejnova, G.B. Gorskaya), Universitetda o'qish bosqichida shaxsning kasbiy shakllanishi muammolarini o'rganadigan tadqiqotlar tahliliga asoslanib, bu jarayon turli pozitsiyalardan: talaba yoshining o'ziga xos xususiyatlari nuqtai nazaridan ko'rib chiqilishi aniqlandi. shaxsiy rivojlanishning muhim bosqichi (K, A. Abulxanova-Slavskaya, BG Ananiev, A.A. Verbitskiy, S. Vershlovskiy, L.N. Granovskaya, V.G. Lisovskiy, L.I. Ruvinskiy va boshqalar); mutaxassisning faoliyat sub'ekti sifatida shakllanish bosqichlari va determinantlarining mohiyatini aniqlash (LI Antsifirova, E.F. Zeer, EA Klimov, A.K. Markova, LM Mitina, OV Kuzminkova); kasbiy o'zini o'zi anglashning rivojlanishini professional bo'lish jarayonining markaziy chizig'i sifatida o'rganish (V. L. Qoziev, T. L. Mironova, L. M. Mitina, A. I. Shuteyko va boshqalar); mutaxassisning kasbiy muhim sifatlarini shakllantirishning qobiliyatlari, qiziqishlari, motivlari, individual va shaxsiy xususiyatlarining o'rni A.G. kabi olimlar tomonidan o'rganiladi. Asmolov, F.N. Gonobolin, EL- Klimov, K V. Kuzmina, L, M, Mitina, KH Platonov, M.I. Stankin, B.M. Teplov, VD Shadrikov. Kasbiy yaroqlilik va kasbiy kompetentsiya masalalari N.S. Gluxanyuk, S.N. Fedotov, EJO. Pryajnikova, R.X .. Tugushev, LB Shnayder, CJL Lenkov va boshqalar; professionallik mezonlari M.A. Dmitriyeva, S.A., Drujilov, Yu.P. Povarenkov, E.P. Ermolaeva. Professionalizmning shakllanishi turli nazariyalar va yondashuvlar nuqtai nazaridan ko'rib chiqiladi. Kasbiylik kasbiy faoliyatni bajarish uchun zarur bo'lgan ijtimoiy tajribani o'zlashtirish sifatida o'rganiladi (EA Klimov, A.E.Scherbakov); yoki shaxsning rivojlanishi va o'z-o'zini rivojlantirishga asoslangan jarayon sifatida (NS, Pryajnikov, F.Z, Kaberev); yoki ikkala yondashuvning kombinatsiyasi sifatida (N.V., Kuzmina, I.N.Semenov, E.F, Zeer). Biz aniqlaganimizdek, professionallik va kasbiy tayyorgarlik muammolari bo'yicha turli yo'nalishdagi va turli darajadagi katta miqdordagi tadqiqotlar

mavjud bo'lishiga qaramay, shaxsiy potentsialni rivojlantirish orqali talabaning kasbiy mahoratini o'rganishning pedagogik tomoni kam o'rganilgan. Ta'lim nazariyotchilari va amaliyotchilarining ta'kidlashicha, talabalarning kasbiy rivojlanishida shaxsiy salohiyatning rolini aktuallashtirishga yordam beradigan shart-sharoitlar sharoitida pedagogik uskunalar, oliy ta'limning o'quv jarayonini uslubiy jihatdan ishlab chiqish hali berilmagan. tegishli ahamiyat. Shaxsiy potentsialni amalga oshirish modelini ishlab chiqishga undaydigan professionallikni o'zlashtirish bosqichida nafaqat shaxsiy potentsial rolini aktuallashtirish, balki talabaning kasbiy mahoratini shakllantirishni ta'minlaydigan uslubiy vositalarni puxta pedagogik o'rganishga ehtiyoj bor. . Yuqorida aytilganlar nazariy tahlilning dolzarbligini tavsiflaydi pedagogik shartlar shaxsiy potentsialni rivojlantirish orqali kasbiy mahoratni shakllantirish va bu ta'sirlarni talabaning kasbiy mahoratini yanada eksperimental va eksperimental tadqiq qilish. Yoshlarning o'z-o'zini bilishga bo'lgan etakchi ehtiyojlarini qondirish, shaxsiy salohiyatini (B, G \ Ananiev, LS Vigotskiy, EF-Zeer) aktualizatsiya qilish va universitet universitetlaridagi mavjud ta'lim holati o'rtasidagi ziddiyatni qisman hal qilish zarur. shaxs psixologiyasi, professional pedagogika, martaba o'sishi, o'z-o'zini rivojlantirish usullari haqidagi bilimlarni o'z ichiga oladigan fanlarning etishmasligi, shuningdek, kasbiylikni shakllantirish uchun pedagogik shart-sharoitlar tajriba-sinovdan o'tkazilmaganligi sababli ijtimoiy-iqtisodiy profil. Talabalarning o'zini o'zi bilish va potentsial imkoniyatlarini rivojlantirishdagi qiyinchiliklarini eksperimental o'rganish shuni ko'rsatdiki, bular: psixologiya va pedagogika sohasida bilimlarning etishmasligi; o'z-o'zini bilish usullari haqida bilimlarning etishmasligi, autodiagnostikada ko'nikmalarning etishmasligi, bu jarayonlarni rag'batlantirish uchun murabbiyning etishmasligi, xotirjamlik, tanqidiylik, fikrlash va xatti-harakatlarning stereotiplari. Shunday qilib, mavjud qarama-qarshiliklarning nazariy tahlili, talabalarning qiyinchiliklarini eksperimental tekshirish tajribasi tadqiqot mavzusini tanlashga ta'sir ko'rsatdi: "Kasbiy mahoratni shakllantirish jarayonida talabaning shaxsiy salohiyatini amalga oshirish". Tadqiqot ob'ekti: universitetda kasbiy mahoratning shakllanishi "Tadqiqot mavzusi: talabalarning kasbiy mahoratini shakllantirish jarayonida shaxsiy salohiyat. Tadqiqot maqsadi: talabalarning kasbiy mahoratini shakllantirish jarayonida shaxsiy salohiyatni amalga oshirish modelini nazariy asoslash, ishlab chiqish va sinovdan o'tkazish, universitetda professionalizmni shakllantirish metodikasini aniqlash.

Tadqiqot gipotezasi: 1 .O'quvchining shaxsiy salohiyatini rivojlantirish uchun o'quv jarayonining etarli uslubiy ta'minlanmaganligi, aftidan, professionallikni shakllantirish jarayonini sekinlashtiradi. 2. Shaxsiy potentsialni rivojlantirishga asoslangan o'quvchilarning kasbiy mahoratini shakllantirish, agar quyidagi hollarda muvaffaqiyat qozonadi: Kasbiy ta'lim jarayoni shaxsiy rivojlanishiga asoslangan bo'ladi kasbiy mustaqillik; kasbiy muammolarni hal qilish orqali professionallikni shakllantiradigan pedagogik texnologiyalar va usullar takomillashtirilmoqda; kasbiy mahoratni shakllantirish metodologiyasi talabalarni shaxsiy salohiyatini rivojlantirish bo'yicha maxsus kurs orqali o'qitish dasturiga kiritilgan; universitetning tarbiyaviy ishlari shaxsiy salohiyatni rivojlantirishga asoslangan kasbiy mahoratni shakllantirishga yo'naltiriladi.

Tadqiqot maqsadlari: Psixologik va pedagogik adabiyotlarni tahlil qiling va nazariy va uslubiy yondashuvlar professionallik masalasida. Tadqiqotning asosiy tushunchalarining mohiyatini aniqlang, professional salohiyatni shakllantirishda shaxsiy potentsialning rolini aniqlang.

Shaxsiy potentsialni amalga oshirish modeli uchun nazariy asos bering va uni eksperimental ishlarda sinab ko'ring. Shaxsiy salohiyatni rivojlantirish va professional muammolarni hal qilishda muvaffaqiyatga asoslangan kasbiy mahoratni shakllantirish metodologiyasini ishlab chiqish va sinab ko'rish. Tadqiqotning metodologik va nazariy asoslari Tadqiqotning metodologik asosi pedagogik hodisalarni bilishga gumanistik va antropologik yondashuvlarning falsafiy asoslari edi; umumiy uslubiy yondashuvlar: tizimli, murakkab, sub'ektiv; L.S.ning madaniy-tarixiy nazariyasiga asoslangan shaxs rivojlanishining asosiy tamoyillari tizimi. Vigotskiy; ong va faoliyat birligining umumiy uslubiy tamoyillari, determinizm tamoyili. Tadqiqot pedagogikada tizimli yondashuvning maxsus metodologik tamoyillari (VI Zagvyazinskiy, N.V.Kuzmina, V.A.Slastenin), gumanistik psixologiya tamoyillari (A. Maslou, K. Rojers); falsafa va inson salohiyati psixologiyasi (LS Vigotskiy, B.G. Ananiev, IL Frolov, MS Kagan, B.G. Yudin); kasb -hunar ta'limining psixologik va pedagogik nazariyalari (E.F. Zeer, E.A., Klimov).

Kasbiy shaxsni shakllantirish kontseptsiyasining nazariy asosini K.S.ning shaxsiyati va faoliyatini tadqiq qilish tashkil etadi. Abulhapova - Slavskaya, B.G. Ananyeva, A.G. Asmolova, B, F. Lomova, N.N. Nechaeva, V.D. Shadrikov, shuningdek A.A.Bodalea, Yu.M.Zabrodin, E.A. Klimova E.F. Zeera, T.V. Kudryavtseva, A.K. Markova, N.S. Pryajnikov, chet ellik olimlar A. Maslou, J. Super, J. Xolland, Ushbu tadqiqot kasbiy ta'limdagi shaxs-faollik va lingvistik yondashuvning nazariy pozitsiyalariga asoslangan bo'lib, u o'quvchilarning individual tajribasini, ularning shaxsiy tashkilotchilik va o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan ehtiyojlarini hisobga oladi, bu esa shaxsiy potentsialning rivojlanishiga hissa qo'shadi. E.F. Zeer, IA V., Serikov, I. S. Yakimanskaya); shaxsni mustaqillik va faoliyat nuqtai nazaridan o'z hayotining mavzusi sifatida o'rganishga imkon beradigan sub'ektiv yondashuv (K.A., Abulxanova-Slavskaya, B.G., Ananiev, A.L. Brushlinskiy, V.V. Belgilar, C.J.L. Rubinshteyn, Z.I. Ryabikina); Insonning o'zini o'zi anglashning turli sohalarida o'zini o'zi takomillashtirish dinamikasini tushunishini aniqlaydigan fanlararo akmeologik yondashuv (A.A. Bodalev, AL. Derkach, N.V., Kuzmina), potentsial - yo'naltirilgan yondashuv (EE, Adakin, N.V. Martishina, IZ. Yarmakeev). Tadqiqot usullari. Nazariy: ilmiy adabiyotlarni, pedagogik tajribani tahlil qilish, tadqiqot ishlarining turli bosqichlarida natijalarni loyihalash; empirik: T.I usuli bo'yicha kuzatish, so'roq qilish, suhbat, motivatsiyani tekshirish. Ilyina, A.A. Reana va V.A. Yakunin, Glysenkoning ruhiy holatini o'zini o'zi baholash, Yu.M. metodologiyasi. Orlova "Muvaffaqiyatga ehtiyoj", A.A. metodologiyasi. Yarulova, A.K. Pedagogik mahorat diagnostikasi bo'yicha Markova; eksperimental: pedagogik eksperiment, miqdoriy usullar (statistikaning parametr bo'lmagan mezonlari: Wilcoxon-Mann-Whitney inversion mezoni) va eksperimental ma'lumotlarni sifatli tahlil qilish, ma'lumotlarni matematik va statistik qayta ishlash. Tadqiqotning asoslari va bosqichlari. Eksperimental ishlar Kuban ijtimoiy-iqtisodiy instituti bazasida olib borildi, unda fakultetlar talabalari: iqtisodiy, yuridik, muhandislik, ijtimoiy-madaniy xizmat va turizm (250 kishi) qatnashdilar. Empirik tadqiqotlar jarayoniga Kuban ijtimoiy-iqtisodiy instituti o'qituvchilari jalb qilingan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. www.ziyonet.uz
2. Bitiruvchining shaxsiy salohiyati kitobi.
3. Abulxanova-Slavskaya, KA Inson hayoti dialektikasi: falsafiy, uslubiy va o'ziga xos-ilmiy yondashuvlarning shaxs muammosiga nisbati / KA Abulxanova-Slavskaya. M.: Mysl, 1997.- 224 p. 3. Adakin,
4. EE Universitet talabalarining ijodiy salohiyatini rivojlantirish nazariyasi va metodikasi: mutaxassisligi 13.00. 08: muallif. dis. ish uchun. o'rgangan. qadam, doktor ped. Fanlar / Adakin Evgeniy Evstafievich; Kemerovo shtati un-t. Kemerovo, 2006 yil. 4. Ananiev, B.G.
5. Zamonaviy inson fanining muammolari haqida / B.G. Ananiev. M.: Nauka nashriyoti, 1997.- 379 p. -ISBN 5-272-0028.